Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

TE-palvelut
tjänster i services

KEHA/2333/2016
25.10.2016

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto

Asia: Asiantuntijapyyntö/Työ- ja elinkeinojaoston kokous keskiviikkona 26.10.2016 klo 09:00

Satakunnan ELY-keskuksen ja Satakunnan TE-toimiston lausunto koskien vuoden 2017 talousarvion (HE/134/2016) työllisyysmäärärahojen riittävyyttä ja kohdentumista

Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Satakunnan TE-toimisto ovat päättäneet antaa eduskunnan työ- ja elinkeinojaoston pyyntöön (11.10.2016) viitaten seuraavan yhteisen lausunnon:

Työllisyyskehitys on edelleen heikkoa ja tavoitteet haastavia

Vaikka työllisyystilanne koko maassa ja useimmilla ELY-keskusalueilla on hieman parantunut viime vuodesta, on pitkäaikaistyöttömien määrä edelleen kasvanut. Koko maassa yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita on tammi-elokuussa 2016 ollut keskimäärin 124 000, mikä on reilut 16 % enemmän kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Vaikka pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on ollut jo taittumassa, on Satakunnassa ollut yli vuoden työttömänä olleita tänä vuonna yli 7 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Vaikeasti työllistyvien määrää koskeva tavoite v. 2017 on enintään 190 000, kun tammi-elokuussa 2016 vaikeasti työllistyviä on ollut keskimäärin 216 000. Myös nuorten osallisuudelle talousarvioesityksessä asetettu tavoite (virta yli 3 kk työttömyyteen alle 25-vuotiailla) on erittäin haastava, enintään 25 %. Tammi-elokuussa koko maan keskiarvo on ollut lähes 40 %. Tavoitteena saavuttamista vaikeuttaa se, ettei alle 25-vuotiaiden työttömyys ole vielä koko maassa tai Satakunnassa juurikaan alentunut alkuvuoden aikana viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Myös yleinen työttömyysjaksojen pituutta koskeva tavoite(virta yli 3 kk:n työttömyyteen, enintään 35 %) on hyvin haastava, sillä alkuvuoden toteuma on ollut koko maan osalta lähes 50 %.

Työttömyysetuuksien aktiivikäytön laajentaminen positiivinen asia erityisesti palkkatukien kannalta

Julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin (mom. 32.30.51) on v. 2017 käytettävissä 163 milj.euroa vähemmän kuin 2016. Samalla on kuitenkin huomioitava, että talousarvioehdotuksessa esitettyyn määrärahaan 422 milj. euroa sisältyy 151,1 milj. euron siirto STM:n pääluokkaan työttömyysturvan aktivoimiseksi (mom. 33.20.50, 51 ja 52) , mikä tekee tulevan vuoden määrärahan riittävyyden arvioinnin haasteelliseksi.

Työttömyysetuuksien käytön mahdollistuminen palkkatuissa, starttirahoissa ja valtion työllistämisessä on erittäin myönteinen asia. Työttömyysetuuksien aktivoimisella pystytään nykyistä paremmin ja laajemmin työllistämään pitkään työttömänä olleita työnhakijoita, joita Satakunnassa on noin 30 % kaikista työnhakijoista. Käyttöön otettavalla profilointityökalulla pystytään ennakoimaan proaktiivisesti työttömyyden todennäköistä pitkittymistä ja kohdentamaan näille asiakkaille työllistämistukia. Profilointityökalu ei saatujen tietojen mukaan pysty luotettavasti ennakoimaan nuorten (alle 25-vuotiaiden) työttömyyden

pitkittymistä, joten nuorten kohdalla pitäisi palkkatukien käyttö erityisesti yksityiselle sektorille olla työttömyyden aiemmassa vaiheessa mahdollista esim. 3 kk:n työttömyyden jälkeen. Nuorten työllistäminen palkkatuella on määrärahojen niukkenemisen vuoksi vähentynyt Satakunnassa noin neljännekseen kahden viimeisen vuoden aikana.

Näkemyksiä määrärahojen kohdentamisesta

Vaikka työttömyysetuuksien käyttö työllistämisessä vähentää ensi vuonna työvoima- ja yrityspalvelujen (32.30.51) määrärahatarvetta erityisesti palkkatukien osalta, julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen määrärahojen vähenemä vaikeuttaa kuitenkin työllisyydenhoidon kokonaisuuden ja eri toimenpiteiden, kuten valmennusten ja työvoimakoulutuksen toteuttamismahdollisuuksia.

Satakunnassa jouduttiin jo kuluvana vuonna tekemään työvoimakoulutuksen hankintasuunnitelmaan 20 %:n leikkaus johtuen määrärahojen niukkuudesta. Leikkaus näkyy selvästi koulutuksen aloittaneissa ja koulutuksessa olevien määrissä. Työvoimakoulutuksen aloittaneita oli elokuussa 2016 keskimäärin 109 kuukaudessa, kun vuoden 2015 kuukausikesiarvo oli 157 aloittanutta. Työvoimakoulutuksessa keskimäärin kuukaudessa oli elokuussa 2016 870 henkilöä ja vuonna 2015 keskimäärin 1090 kuukaudessa. Hankintojen leikkausten seurauksena mm. metallin koulutuksiin tuli pitkä katkos. Koulutuksen ulkopuolelle on jäänyt monia sellaisia hakijoita, joiden työllistymistä työvoimakoulutuksella olisi pystytty edistämään. Työvoimakoulutuksen vaikuttavuus (työttömäksi jääneiden osuus 3 kk koulutuksen jälkeen 41.1 %) on selkeästi parempi kuin palkkatukien (työttömäksi jääneiden osuus 57,4 % 3 kk palkkatuetun työn jälkeen). Tuloksellisuuden näkökulmasta määrärahoja olisi tarkoituksenmukaista kohdistaa enemmän työvoimakoulutukseen ja valmennuksiin kuin palkkatukiin, mutta tämä ei työllisyyden hoidolle kokonaisuutena asetetut tavoitteet huomioiden ole mahdollista.

Määrärahoja tarvittaisiin enemmän mm. ammatilliseen työvoimakoulutukseen (esim. teknologiateollisuus, yhteishankinnat, sote-alat) sekä maahanmuuttajien kotouttamiskoulutuksiin, asiantuntija- ja kielitaidonarvioihin ja osaamiskartoituksiin. Myös yksityisten yritysten pääosin toteuttamiin valmennuksiin olisi järkevää kohdentaa nykyistä enemmän määrärahoja. Määrärahaa tarvitaan todennäköisesti budjetoitua enemmän myös palkkatukien lisäosiin. Yhdistystyöllistäminen tarjoaa mahdollisuuksia kaikkein vaikeimmin työllistyville, joten työllistämistukea olisi syytä varata budjetoitua enemmän myös yhdistysten työllistämiseen. Myönnettävien työllisyyspoliittisten avustusten määrä vähenee talousarvioehdotuksen perusteella edelleen koko maassa ehkä liiallisestikin tietäen sen, että näihin hankkeisiin on työllistetty erittäin vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia ja annettu heille paremmat mahdollisuudet työllistyä jatkossa pysyvämmin työmarkkinoille.

KEHA/2333/2016
25.10.2016

Alueelliset työvoima- ja yrityspalvelujen kokeilut sekä työttömien määräaikaishaastattelut tulisi resursoida

Satakunnasta Pori ja Rauma ovat mukana hallituksen työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisessa kokeilussa yhtenä kokeiluun valituista yhdeksästä alueesta. Kokeilun reunaehtoihin kuuluu se, ettei kokeilujen toteuttamiseen ole käytettävissä erillisiä määrärahoja tai muitakaan resursseja. TE-toimistojen nykyisessä ylikuormitustilanteessa ja varsinkin, kun iso osa henkilöstöstä pitää ensi vuonna valjastaa työttömien 3 kuukauden välein tehtäviin määräaikaishaastatteluihin ja mahdollisesti siirtää alueelliseen kokeiluun kuntien työnjohdon alaisuuteen, valtion työllistämistukea voisi tiedossa olevaa kiintiötä enemmän käyttää apuna työkuormasta selviämiseen. TE-toimiston valtiolle työllistämisen kiintiöitä tuleekin näkemyksemme mukaan ensi vuonna lisätä kuluvaan vuoteen ja budjettiesitykseen nähden. Muutoinkin pidämme tärkeänä sitä, että alueellisiin kokeiluihin varattaisiin niiden tuloksellisuuden mahdollistamiseksi erilliset määrärahat, jotta kokeiluja voitaisiin myös riittävästi resursoida niin TE-palvelujen kuin kuntienkin puolelta.

Työllisyys- ja taloustilanteen odotetaan yleisesti paranevan ensi vuonna, mutta talousarvion työllisyysmäärärahat eivät Satakunnan ELY-keskuksen ja TE-toimiston näkemyksen mukaan ole tavoitteisiin nähden riittävät. Määrärahan tarve kokonaisuudessaan on arviomme mukaan noin 15 % enemmän kuin budjetissa on esitetty.

Marja Karvonen, ylijohtaja
SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Elina Peurala, palvelujohtaja, johtajan sijaisena
SATAKUNNAN TE-TOIMISTO